

LLUC

ANY XLVI • NÚM. 543 • JUNY 1966

Vista del Estadio Luis Sitjar en la Jornada Conciliar.

SANTUARIO DE NUESTRA SEÑORA DE LLUC

HORARIO DE MISAS

Laborables:

6'30
7
7'30 (cantada por los blavets)
8'15
12'15
20'30

Festivos:

6'30
7
8
9
10'30 (misa mayor)
12
13
17
19'30

FUNCIONES RELIGIOSAS

Laborables: a las 20 horas
Sábados: a las 19'30 (sabatina solemne)
Festivos: a las 19'45

Canto de la salve (meses de mayo a octubre): a las 13.

Para encargos de misas, salves, Tedeums de acción de gracias, etc., dirigirse a la sacristía de la Basílica.

Por teléfono: llamar al núm. 4 de Lluc.

HOSPEDERIA

Se ruega a los peregrinos encarguen sus celdas con anticipación. Envíen su solicitud a:

P. Administrador del Santuario - LLUC

especificando claramente número de personas que piensan trasladarse, clase de celda que desean, etc.

Recibirán contestación, según las disponibilidades de alojamiento del momento.

Despacho de celdas: de 9 a 13 y de 15 a 19'30.

LLUC

GUIÓN DEL MES

REVISTA MENSUAL

ANY XLVI - NÚM. 543 - JUNY 1966

Amb llicència eclesiàstica

Renovación Conciliar

Nuestro Obispo —cada día más popular y más querido de sus diocesanos— se propuso impregnar y sumergir totalmente en el espíritu del Concilio Vaticano II a toda Mallorca.

Metódicamente empezó tan laudable tarea por los sacerdotes, así seculares como regulares, a los cuales se dieron una serie de conferencias por un renombrado teólogo. Siguió por las religiosas —más de dos mil— para las cuales hubo un cursillo especial explicado por el P. Gerardo Escudero C. M. F. Acabó por el pueblo con una *Semana de Renovación*, que culminó en la gran jornada de Pentecostés en el estadio «Luis Sitjar» el 29 del pasado mayo.

Mons. D. Juan Alonso Vega, celosísimo Director del Movimiento por un Mundo Mejor en España y gran conocedor de los acuciantes problemas que hoy torturan a la humanidad y que había seguido muy de cerca el desarrollo del Concilio como perito del Episcopado Español, fue el encargado de explicar los temas de aquella Semana. Varios miles de personas se reunían cada noche en nuestra catedral para escuchar su palabra clara y profunda, agradable y convincente. Eran muchísimos más los que por toda Mallorca seguían sus explicaciones a través de la radio.

SUMARI

	Pág.s.
* Guión del mes	161
* La devoción a los SS. Corazones en el Valle de Sóller, <i>por José Nicolau Bauzá, M. SS. CC.</i> . . .	164

SECCIÓ MALLORQUINA

* El cristià davant l'Israelita, <i>per Miquel Ollers, M. SS. CC.</i> . . .	177
* Informació del Santuari	182
* Temes d'art, <i>per Pep Bauçà i Pisà</i>	185
* Noticiari mallorquí	188

DIRECTOR: GASPAR MUNAR

Paz, 3 - Palma de Mallorca

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:

Ordinària: 50 ptes.
De benefactor: 100 ptes.

Depòsit legal: P. M. 276-1958

LA DEVOCION A LOS SS. CORAZONES EN EL VALLE DE SOLLER

Pocas serán las comarcas que puedan presentar, de la devoción a los Sagrados Corazones, un historial tan brillante como el Valle de Sóller.

Los cinco núcleos de población —Ciudad, Fornalutx, Biniaraix, La Huerta y Puerto— florecidos entre el verdor de su vegetación exuberante, ostentan a porfía pruebas maravillosas de esta devoción.

Verdad es que, si atendiésemos únicamente a los testimonios literarios, nos haríamos a la idea de que el culto a los SS. Corazones cuenta en el Valle apenas un siglo. Porque ningún rastro de él hemos podido encontrar en el «Llibre de Noticies» de la Parroquia, donde constan, redactados casi siempre por la mano autorizadísima del mismo Párroco, y desde 1705 hasta 1910, los hechos más importantes que iban acaeciendo, no sólo en el templo parroquial, sino también en toda la comarca.

Tampoco lo hemos hallado en los volúmenes de Culto y Fábrica de la iglesia parroquial, cuya edificación empezó a principios del siglo XVII, ni siquiera en los libros de las distintas Obrerías dedicadas al culto de los Santos respectivos. Ni el *Cronicón de Sóller* de D. Joaquín M.ª Bover nos facilita dato alguno, ni aún el Rdo. D. José Rullán y Mir, paciente y enamorado investigador de las glorias de su patria chica, debió encontrar noticias a este respecto en cuantos legajos tuvo a su alcance.

Cuando, en los documentos, se menciona al S. Corazón de Jesús, es en una nota del «Llibre de Determinacions», donde se escribían, ya desde 1564, las resoluciones tomadas en sus juntas por los prebiteros que integraban el Clero parroquial. Es ya en la segunda mitad del siglo XIX cuando se nombra, por primera vez, al Sagrado Corazón, al mencionar, sólo de paso, el altar que tenía en la iglesia parroquial.

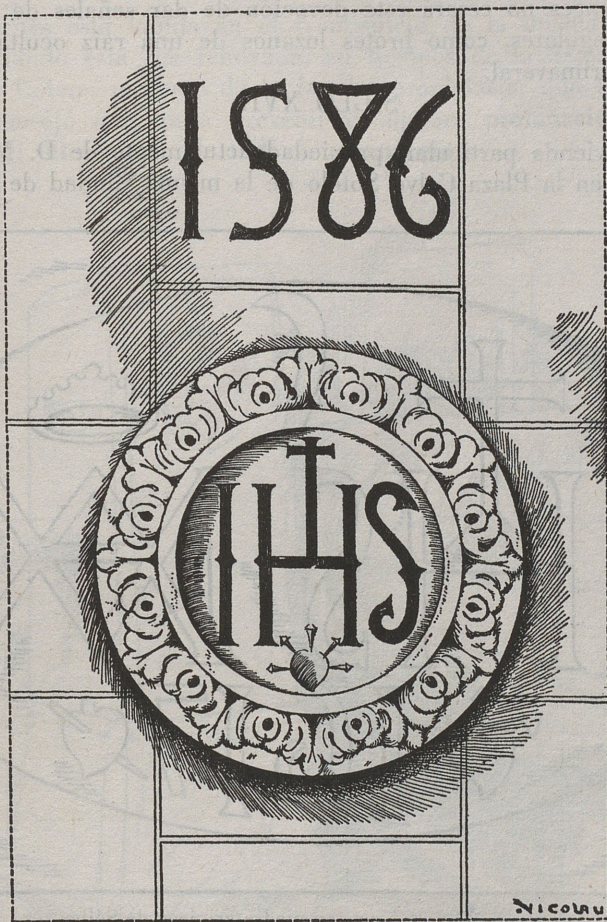
A pesar de todo lo cual, consta que el Corazón de Jesús, y aun el Corazón de María, tuvieron en la comarca de Sóller, desde antiguo, una devoción muy arraigada y muy extendida. Hablan de ello, con afirmación contundente, los símbolos esculpidos en piedra que hasta nosotros han llegado. El más antiguo de ellos, notabilísimo por su antigüedad, se remonta al siglo XVI.

SIGLO XVI

La casa señorial que lleva el número 8 de la Calle Rectoría, en la Ciudad de Sóller, y que es actualmente propiedad de los Sres. Frontera-Mayol

ábrese con un espacioso zaguán cubierto con dos tramos de bóveda por arista. Cada uno de los tramos tiene su clave, distintas las dos en el dibujo, y labradas, como toda la bóveda, en fina piedra arenisca.

La primera de las dos claves, entrando de la calle, lleva en el centro esculpida una mano sosteniendo unas varillas, blasón sin duda de la familia que edificó la casa. En la segunda clave está el anagrama de Jesús, y debajo

Clave de bóveda en casa de D Juan Frontera.

un corazón traspasado por cinco clavos, uno vertical, dos horizontales y los otros dos intermedios, en diagonal. Este parece no poder ser más que el Corazón del Redentor con las heridas de las Cinco Llagas.

La clave es circular y le forma corona una delicada orla estilo renacimiento, a base de hojas de acanto. Todo ello trabajado admirablemente. Próxima a la clave hay una fecha, seguramente la de construcción de toda la bóveda: 1586.

LOS SS. CORAZONES EN SOLLER

Las letras del anagrama, el símbolo y la fecha, vaciados en la piedra, estaban embutidos, para que más resaltasen, con pasta negra, que en algunas partes el tiempo ya desprendió.

Nos hemos detenido en esta descripción, porque se trata del testimonio más antiguo que conocemos de la devoción al Corazón de Jesús en el Valle de Sóller. Testimonio único, pero precioso, de su culto en aquel siglo XVI.

Desde entonces no cesará esta devoción de dar señales de vida potente, a intervalos irregulares, como brotes lozanos de una raíz oculta, pero plébrica de savia primaveral.

SIGLO XVII

En una vivienda particular, propiedad actualmente de D. Miguel Bernat Colom, situada en la Plaza Calvo Sotelo de la misma Ciudad de Sóller, existe

Lápida de 37 x 26'5 cm. en piedra grisácea de Sóller.

una lápida de forma apaisada rectangular, labrada en piedra caliza del país, que mide 37 x 26'5 cms.

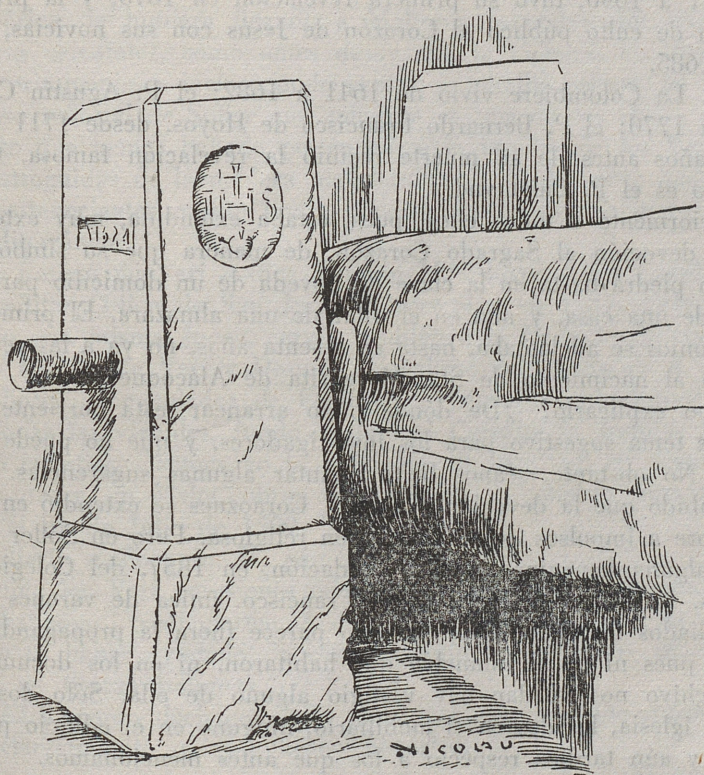
Dentro de un óvalo lleva esta piedra, a la izquierda, el anagrama JHS, y debajo un corazón atravesado por tres clavos. A la derecha, está el anagrama de María con diadema, y debajo otro corazón que atraviesa un dardo. En medio hay la fecha 1617, y arriba del conjunto, un cuchillo curvo.

Podría ser este cuchillo símbolo del Apóstol San Bartolomé, Patrón de la Ciudad, pero quizá más probablemente, el escudo de la familia Deyá. Con-

tra la primera hipótesis está el tener ordinariamente forma recta el instrumento de martirio de aquel Santo. Y para la segunda hay el reparo de que la hoja del cuchillo o segur esté vuelta a la derecha, mientras que en otras representaciones está en sentido opuesto.

Aunque el dibujo no delata a un gran artista, el trabajo del lapiscida es perfecto. Todos los símbolos contenidos en el óvalo están finamente pulimentados.

Estuvo antes esta lápida en el frontispicio de la misma casa donde se halla, pero cuando ésta fue renovada, en tiempos de la Segunda República, el Sr. Obispo Colom, pariente de la familia propietaria, que entonces residía en Sóller, aconsejó que, para prevenir cualquiera profanación, se colocara la piedra en el interior, donde todavía se encuentra.

El anagrama IHS y el símbolo del Corazón de Jesús con tres clavos en un pilar de la almazara de Can Bleda (1624).

En un pilar de piedra caliza que sostiene una de las dos vigas prensadoras del predio «Can Bleda», está esculpido, dentro de un óvalo, el anagrama JHS, y debajo un pequeño corazón atravesado con tres clavos. En la cara inmediata de la misma piedra, la fecha 1624.

LOS SS. CORAZONES EN SOLLER

Es trabajo de poco valor artístico, parece realizado por mano de aprendiz; pero ello no obsta a su valor documental.

* * *

Estos dos últimos datos, tienen con el antes reseñado notable importancia en la historia del culto al S. Corazón de Jesús. Sabido es que la devoción al Corazón Divino se extendió en muchos países de Europa a partir de la propaganda de S. Juan Eudes y de las revelaciones recibidas por Santa Margarita de Alacoque y el P. Hoyos.

Estos tres símbolos son anteriores a todo ello. San Juan Eudes nació en 1601, y se ordenó de sacerdote en 1624. Santa Margarita Alacoque vivió desde 1647 a 1690, tuvo su primera revelación en 1673, y la primera manifestación de culto público al Corazón de Jesús con sus novicias, en 20 de julio de 1685.

El P. La Colombière vivió de 1641 a 1682; el P. Agustín Cardaveraz, de 1703 a 1770; el P. Bernardo Francisco de Hoyos, desde 1711 a 1735, y sólo dos años antes de su muerte recibió la revelación famosa. Contemporáneo suyo es el P. Calatayud.

Anteriormente a todos ellos, pues, estaba extendida, muy extendida, en Sóller, la devoción al Sagrado Corazón, de manera que su símbolo era esculpido en piedra hasta en la clave de bóveda de un domicilio particular, en el dintel de una casa, y aun en el pilar de una almazara. El primero de estos testimonios se adelantaba, hasta en sesenta años, no ya a las revelaciones, sino hasta al nacimiento de Sta. Margarita de Alacoque.

¿Cómo explicarlo? ¿De dónde pudo arrancar esta corriente de devoción?... Es tema sugestivo para los investigadores, y que no puede fallarse a la ligera. No obstante, séanos lícito apuntar algunas sugerencias.

Es sabido que la devoción a los SS. Corazones se extendió en la Iglesia casi siempre a impulsos de alguna Orden religiosa. Pero en Sóller no existió Religión alguna femenina hasta la fundación, en 1857, del Colegio de MM. Escolapias. La Primera Orden de S. Francisco, única de varones que hubo hasta mediados del siglo XIX, tampoco parece fuera la propagandista de tal devoción, pues ni en el inmueble que habitaron, ni en los documentos que de su Archivo nos quedan hay vestigio alguno de ella. Sólo dos símbolos hay en su iglesia, los dos en el mobiliario, ninguno en el edificio propiamente dicho, y aún tardíos respecto a los que antes mencionamos.

Quizá llegara el culto a los SS. Corazones a Sóller desde Cataluña. Allí —afirma Mn. Gudiol— «les referències al Cor de Déu són ja nombroses en documents catalans del segle XV. Sense dupte que a aquestes proves del fervor dels nostres passats fa referència la representació que hem vist en un hostier del segle XIV, en que es veu, entre dues creus, un cor surmuntat d'un altra creu, i al dessota, el monograma XPS. (Nocions de Arqueologia Catalana, pág. 599).

Otra sugerencia: En el Valle de Sóller residió, durante bastante tiempo, el célebre P. Jerónimo Nadal, uno de los más apreciados consejeros de S. Ignacio. Antes de su ingreso en la Compañía de Jesús, habitó largas temporadas el P. Nadal en Binibassí, predio que pertenecía a su familia, estudiando las teorías lulianas. No sabemos que más tarde volviera a este Valle, pero tiempo tuvo para ello y para comunicar a sus amigos que en él residían la devoción al Corazón Divino que, por cierto, le fue muy cara.

El P. Nadal, nacido en 1507, murió en 1580. No hay dificultad, por tanto, atendiendo a las fechas, para que en 1586 hubiérase ya extendido entre los moradores de Sóller el culto al Corazón de Jesús traído por el Padre o por alguno de sus hermanos en Religión, más teniendo la Compañía residencia en Palma de Mallorca, desde el 21 de agosto de 1561.

Cabe también la posibilidad de que, en vez de venirle a través de la Península Ibérica, le hubiera llegado a Mallorca esta devoción directamente desde tierras orientales, como antes desde allá le vinieron los elementos de su cultura primigenia, e incluso pudo venirle la semilla celeste del Evangelio.

La casa señorial de Sóller que conserva en una de sus claves el símbolo más antiguo que hemos hallado perteneció a la familia de los Verí, una de las más distinguidas de la nobleza mallorquina. Y es de saber que varios individuos pertenecientes a este linaje tuvieron estrechas relaciones con otros países mediterráneos.

«Frey Ramón de Verí —dice Joaquín M.ª Bover— fue Caballero de la inclita y militar Orden de San Juan de Jerusalén en 1537. Frey Francisco de Verí, en esta misma época, servía también a la Religión de San Juan».

«Frey Ramón de Verí y Despuig, Caballero del hábito de S. Juan, bailío de Mallorca, Comendador de Esplugua y Francolí, varón eminente, adornado de todas las virtudes, fundó y dotó el Colegio de Jesuitas de Montesión, gastó cuantiosas sumas en la redención de cautivos, en mejorar hospitales y en hacer, en Malta, obras que dejaron su nombre inmortal. Murió en Palma el 21 de Julio de 1599.

(Nobiliario mallorquín, II, pág. 323).

Teniendo los Verí posesiones en el término de Sóller, y siendo algunos de sus caballeros, particularmente el último, tan señalados en la piedad, bien pudieran haber ayudado a difundir aquí la devoción al S. Corazón aprendida en tierras italianas.

Son éstas, como decíamos, sólo unas insinuaciones que quizá contribuyan al esclarecimiento de este hecho histórico.

* * *

También es llamativo el símbolo que encontramos del Corazón de María. Nunca su devoción ha andado lejos de la devoción al Corazón de su Divino Hijo. Y, a pesar de que el culto litúrgico a dicho Corazón Inmaculado, no sería aprobado, con carácter universal, hasta 1805 por S. S. Pío VII, «es

de notar que en España —como dice el P. Uriarte— la devoción al Corazón de María es anterior, a lo menos en público, a la del Corazón de Jesús». (Principios del reinado del C. de J. en España, pág. 104).

No obstante, en Cataluña, si bien hay representaciones del Corazón de María atravesado por siete espadas desde el siglo XVI, con todo, Mn. Guadiol cita como primera manifestación iconográfica del mismo Corazón tomado en sentido estricto, una imagen venerada en la iglesia de Santa Clara de Vich, donde aparece la Virgen de pie y con un corazón todavía sin espada. Contemporáneo de esta imagen, que es de principios del siglo XVII, es el símbolo conservado en Sóller que lleva fecha 1617 y en el cual ya aparece una espada rudimentaria.

SIGLO XVIII

Aunque no consten taxativamente por documentos de aquella época, serán del siglo XVIII varios símbolos de los SS. Corazones que aparecen en la iglesia parroquial de Sóller.

Edificábase, a la sazón, el templo actual, y ante las dificultades económicas casi insuperables que paralizaban las obras, los Jurados de la Villa determinaron conceder en patronato las capillas semiconstruídas a las familias y cofradías que lo solicitaran.

Un documento extendido en 1720 por el Notario Canals atestigua que D. Antonio Mayol de Balitx d'Amunt obtuvo el patronato de la Capilla de San Antonio de Viana, la primera todavía ahora, a mano derecha, a partir del presbiterio. En la predela de su retablo están los símbolos de los SS. Corazones pintados a gran tamaño si bien por mano no muy experta. Parecen, como todo el retablo, obra de dicho s. XVIII.

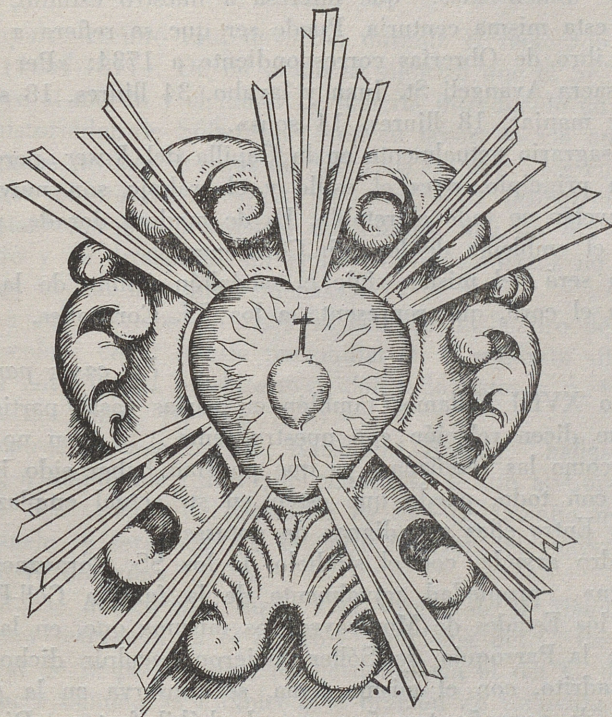
La Capilla de San Sebastián fue concedida, en la misma fecha, a los opulentos señores Estade de C'an Prohom, cuyo blasón se repite varias veces en la Capilla. El retablo, de suntuoso gusto bárroco, pertenece seguramente a este siglo, y de la misma época serán dos medallones con los símbolos del Corazón de Jesús y del Corazón de María, ricamente tallados en madera y estofados, que están a ambos lados, sobre la cornisa de la bóveda.

En la misma fecha, 1720, fue concedida la Capilla de la Inmaculada a D. Juan Coll. Si bien hay en ella una losa sepulcral con la fecha de 1814, el retablo debe ser obra del siglo XVIII. A la misma época pertenecerán dos bancos adornados con prolija labor de taracea que debieron colocarse en la Capilla para asiento de la familia del patrono. Uno de ellos lleva en un extremo un doble brazo, dejando en medio un a modo de sitial con el nombre del personaje a quien iba destinado: IOACHIM COLL. En el centro de este mismo espacio hay un corazón de gran tamaño, con llamas y sin ningún otro símbolo. Parece se tratará del Corazón Inmaculado de María, ya por la dedicación de la Capilla, ya porque todos los demás emblemas que hay en los bancos a la Sma. Virgen se refieren.

Parecidos a estos bancos son otros dos que se conservan en la iglesia del Convento de Jesús realizados con el mismo procedimiento de taracea.

Denotan un mismo estilo, y aventaja a los de la iglesia parroquial en el trabajo que suponen. En el respaldo de uno de ellos hay el nombre de Jesús, y debajo, separadamente, tres clavos.

No consta, en los documentos que nos han llegado, la fecha de estos dos últimos bancos, pero deben ser de la primera mitad del siglo XVIII. En efecto, Rullán y Mir los vio, hacia 1875, en la Capilla de la Inmaculada, y por cierto que los emblemas que llevan corroboran la idea de que para honra de la Sma. Virgen fueron construídos. No obstante, la disposición de su respaldo obliga a creer que dichos bancos fueron destinados a una ca-

En la capilla de S. Sebastián. Iglesia Parroquial de Sóller.

pilla diferente de la actual. Esta no debió ser otra que la de la Inmaculada del antiguo Convento que fue abandonado ya en 1748.

* * *

En 1780 colocábase en el altar mayor de la iglesia parroquial, cuyas obras a la sazón estaban terminando, el sagrario manifestador monumental que todavía subsiste. Este sagrario lleva el escudo de armas del Rector Felipe Torelló, gran impulsor de las obras del templo, a cuyas expensas seguramente aquél se hizo. Es de madera, estilo barroco y enteramente dorado.

En sus portezuelas, propias para abrirse desde detrás, mientras se cantaba el «Sacris» para la exposición, lleva el símbolo de los SS. Corazones en bajo relieve y policromado. Este tipo de sagrario repitióse frecuentemente en las iglesias mallorquinas de aquella época.

No mencionan los libros de contabilidad su autor ni el taller. Únicamente consta el picapedrero que labró la piedra del pedestal: «Més he pagat, als 9 Abril a Mestre Barthomeu Coll, per sis jornals feyne a fet a la pedra del sagrari, 2 lliures, 8 sous».

En la iglesia parroquial de Fornalutx, existe también un sagrario de más reducidas dimensiones, que interesa a nuestro estudio, ya que debe pertenecer a esta misma centuria. Puede ser que se refiera a él la siguiente partida del Libro de Obrerías correspondiente a 1734: «Per or, per deurar el sacrari y sacra Avangeli St. Juan y lavabo, 34 lliures, 18 sous. Per mans del Mestre y manjar, 18 lliures, 14 sous».

Está el sagrario actualmente en la Capilla del *Roser*, pero no debió ser así desde un principio, pues el estilo y el trabajo son muy diferentes de los que se revelan en todo el retablo. Es de madera dorada, y en su definición ostenta el emblema de los SS. Corazones.

También será del mismo siglo el medallón último de la bóveda de la iglesia, sobre el coro, que representa a los SS. Corazones.

En casas particulares

Del siglo XVIII hallamos también en varias casas particulares, obras pictóricas que dicen relación con nuestro tema. Si bien no revisten tanta importancia como las reseñadas, ya que podrían haber sido importadas posteriormente, con todo, puede que estén en su actual emplazamiento desde su ejecución. Entre ellas son dignas de notarse:

Un cuadro grande, con el símbolo de los SS. Corazones en el predio «Can Prohom», propiedad actualmente de la familia Coll-Puig, y en el s. XVIII de los Estados de Montcayre. los mismos que, en la Capilla de S. Sebastián de la Parroquia de Sóller hicieron esculpir dichos emblemas.

Otro cuadrito, con el mismo tema, se conserva en la Alquería Balitx d'Amunt. Es de pequeño tamaño, pero de hábil factura. Dicho predio fue propiedad de los Mayol, la misma familia que puso aquellos símbolos en la Capilla de San Antonio.

SIGLO XIX

Iniciado este siglo, multiplicanse las pruebas de la devoción a los SS. Corazones. Por ser tan numerosas, vamos a ceñirnos a las imágenes que hallamos en las iglesias, oratorios y otros sitios públicos, ya que son testimonio de un culto colectivo, índice elocuente del particular que se les tributaba en muchos hogares.

En el Oratorio del Hospital de Sóller consérvanse unas sacras de metal, plata en buena parte, que parecen, por su dibujo, contemporáneas de las que en 23 de agosto de 1820 adquirió la iglesia parroquial. Las laterales

del Hospital representan en alto relieve de plata, en su parte superior, una el Corazón de Jesús y la otra el de María.

En 1851 construyóse un nuevo retablo para el presbiterio de la Iglesia del Convento de Jesús. Fue ejecutado este trabajo por el carpintero solle-
rense Maestro Mateo Colom, *Capellana*, y el escultor de Palma D. Bernardo Matas. En la parte central inferior tenía este retablo un sagrario, que ostentaba en su portezuela una reproducción al óleo del Corazón de Jesús de Batoni.

* * *

Nuevo impulso recibió esta devoción durante el rectorado de Don Bernardo Planas (1857-1877). De tal modo la vigorizó que el Sr. Rullán y Mir hasta le atribuye el mérito y el honor de haberla introducido en la Parroquia.

Dice el historiador de Sóller que, «en su labor, se vio auxiliado el Sr. Planas por algunos jóvenes devotos de San Luis Gonzaga, los cuales, en 1854, se asociaron con objeto de obsequiar al santo y de instruirse mutuamente. A cuyo fin establecieron una escuela de adultos, que no dio resultado por falta de método y de dirección; sin embargo, sus esfuerzos no fueron estériles como nunca lo son las obras buenas».

«Gracias a sus desvelos, en 1859 se bendijo un cuadro del Sagrado Corazón, que se colocó en la iglesia parroquial en el retablito situado a mano derecha, en la entrada del presbiterio y dedicado antes a S. Gregorio Magno». (Historia de Sóller, II, pág. 375).

Dicho cuadro, pintado por D. Bartolomé Bordoy, hállase actualmente en la sacristía, a donde fue trasladado cuando se le dio al Corazón de Jesús capilla propia. La imagen del Salvador es casi de tamaño natural, y está rodeada de ángeles y serafines. En la parte inferior del cuadro hay esta leyenda: «Dame tu corazón».

El retablito se dedicó más tarde a la Virgen de la Medalla Milagrosa. Su mesa de altar ostentaba en el centro el emblema del C. de Jesús, al par que su colateral de la parte izquierda lleva todavía el del C. de María.

Fue entonces cuando se estableció la oración de Cuarenta Horas en honor del Corazón Divino, que sufragaban aquellos jóvenes con las limosnas que de los fieles recogían.

Estas Cuarenta Horas asegura Rullán y Mir «que eran las más concurridas del año, y contribuyeron a desterrar los disfraces ridículos y bailes grotescos que antes estuvieran en boga, imprimiendo a las costumbres un cambio radical en favor de la moralidad». Su institución fue tan oportuna que, después de más de un siglo, todavía se practican todos los años, en aquellos días de Carnaval.

No debían faltar a aquellos jóvenes decididos almas generosas que les ayudaran. En el «Libro de Cuentas que rinden el Capillero y obreros del S. Corazón de Jesús desde Pentecostés de 1860 hasta igual día de 1861», hallamos esta partida:

LOS SS. CORAZONES EN SOLLER

«Más son data cuatro libras diez sueldos pagados a D. Joaquín Roselló, habiendo cedido la mitad de su estipendio por los tres sermones del triduo y día principal de las 40 Horas».

Este orador que era entonces un joven sacerdote, más tarde, en 1890, fundaría en la ermita de San Honorato de Randa la Congregación de Misioneros de los SS. Corazones. Gran amigo del Rector Planas, sin duda le alentó mucho en su propaganda en favor de su devoción predilecta.

Con todo, el llevar adelante aquel culto suponía un auténtico espíritu de sacrificio muy a tono con la devoción que se intentaba propagar.

Este mismo año, habían ascendido los gastos a 85 libras mallorquinas, importe de la cera consumida en las Cuarenta Horas, de los honorarios de los músicos, del adorno de la iglesia, y de las distribuciones corales correspondientes a seis misas, unos maitines, tres vísperas y demás horas menores. Mientras, las entradas sumaban sólo 75 libras procedentes de una cuestión hecha en el pueblo, las colectas realizadas durante el triduo, varios donativos de personas devotas del S. Corazón y limosnas recogidas en el ejercicio que, en honor suyo, todos los meses se practicaba.

Ya el año anterior, primero inscrito en el Libro de Contabilidad, había sido liquidado con déficit, cantidad que el celoso encargado cancela generosamente: «El infrascrito Capillero cede a favor de la antedicha Obrería para honra y gloria del S. Corazón de Jesús, las ciento y cinco libras y diez y nueve sueldos que alcanza contra la misma, según el resultado de las cuentas anteriores. — Pedro Antonio Marqués, Pbro. y Capillero».

Desde 1862 a 1876 cuidó de la Capilla y de su culto el Rdo. D. Jaime Sastre, Vicario, y a partir de esta fecha, el Rdo. D. Antonio María Caparó, sacerdote admirado por su voz magnífica de primicerio y venerado por sus virtudes. Durante más de treinta años seguiría en su labor eficaz y abnegada, hasta llegarle la hora de dejar esta vida.

Siguen por entonces las rendiciones de cuentas anuales saldando con déficit más o menos considerable, pero celébrase cada mes un ejercicio y cada año las 40 Horas de Carnaval en honor del Corazón Divino. Estas casi siempre con un orador venido de fuera. Por fin, en 1863, se logra nivelar el presupuesto, y el siguiente se salda con un ligero superávit de 720 milésimas de escudo.

* * *

Vino a darle mayor estabilidad y vigor a la propagación del culto al Corazón Sagrado el establecimiento del Apostolado de la Oración en la Parroquia de Sóller. Al Sr. Cura Párroco de entonces debemos esta nota inserta en el «Libre de Noticias»:

«Dia 15 de febrer de 1885 se instalá en esta Parroquia la Associació del Apostolat del Sagrat Cor de Jesús, agregat al seu Centro en virtud de Diploma expedit en Roma el 26 de Febrer de 1861, y revisat per el Sr. Bisbe de Mallorca el 28 de Novembre de 1884. Dit Diploma queda custodiat

en el Archiu de esta Rectoria. De que certific — M. Bennassar, Ecònom». (Fol. 33, v.).

A renglón seguido escribe otra nota también interesante, referente a la Asociación de Madres Cristianas: «Quedó también agregada a la Prima primaria de Roma la Congregación de Madres Cristianas, instalada en esta Parroquia el 15 de noviembre de 1881 bajo la advocación del Sagrado Corazón de María, en virtud de diploma expedido en Roma el 30 de octubre de 1884, custodiado en el Archivo rectoral».

Dos años después de erigida, esta Asociación adquirió una Imagen de su Patrona, Nuestra Señora del Sagrado Corazón. Su coste de 105 duros fue sufragado con limosnas de las asociadas. Efectuóse solemnemente la bendición el 25 de marzo de 1887, al celebrar aquéllas su fiesta anual.

Esta imagen se conserva todavía en un ángulo de la Capilla del *Roser*. Es de regular tamaño, y representa a la Sma. Virgen teniendo en brazos al Niño Jesús, el cual ostenta, en el pecho, su Corazón.

De la segunda mitad de este siglo XIX parece una pintura sobre tela que se guarda en la iglesia parroquial, que servía para cubrir, en determinados tiempos, la urna donde estaban depositadas, durante el año, las figuras del misterio de Belén. Sigue esta urna en el mismo sitio de antes, aunque con uso distinto, junto al cancel de la puerta lateral, al pie de la escalera del púlpito.

La tela es de bastante buena factura, representa a la Sagrada Familia, con el Niño Jesús en el centro, María Sma. a su derecha y San José a la izquierda, los tres con el emblema del corazón sobre el pecho.

También por esta época, aunque tampoco es posible dar la fecha exacta, debió colocarse en la iglesia parroquial de Fornalutx un cuadro del Corazón de Jesús, que más tarde, al dedicársele una capilla, fue trasladado a la Casa rectoral, donde todavía se halla en la actualidad.

Fiestas

En las últimas décadas del siglo, la Fiesta del Sagrado Corazón se celebraba, en la iglesia parroquial de Sóller con mucho esplendor. Un programa editado por la Imprenta Marqués en 1886 es testimonio magnífico.

Durante los tres días de Cuarenta Horas exponíase el Santísimo a las seis de la mañana. Luego rezábase Prima y se celebraba una misa. A las 9 y media, después del rezo de Horas menores, cantábase Misa solemne. A primeras horas de la tarde, rezo de Vísperas, Completas y Maitines, y al anochecer, había la función propia del triduo con sermón. El último día, a las siete y media, tenía lugar la misa de comunión general .

* * *

En el Oratorio de MM. Escolapias está instalada la Asociación llamada «Guardia de Honor», dedicada al culto del S. Corazón. Durante mucho tiempo, ésta tuvo a su cargo el triduo de Cuarenta Horas que se celebraba

LOS SS. CORAZONES EN SOLLER

anualmente en aquel Oratorio y que finalizaba el día del Jueves lardero. De dicha Asociación era director el M. Rdo. Arcipreste de la Ciudad, quien cuidaba de elegir predicador y de presidir los cultos.

No hemos podido averiguar quien instaló esta Sección de la «Guardia de Honor», pero no parece fuera de lugar el recordar a este propósito que el Rdo. D. Antonio M.ª Caparó, gran devoto del S. Corazón, fue por espacio de muchos años Capellán de las MM. Escolapias.

José Nicolau Bauzá, M. SS. CC.

GESTORIA

Antonio Ferrari

Sirena, 7 — INCA

DAES

CONFECCIONES Y BORDADOS

Colón, 32 - Tel. 11358

PALMA DE MALLORCA

ANUARIO ESPAÑOL DE LA PUBLICIDAD

EDICION 1965/66 EN VENTA

CONSULTOR DE LOS MEDIOS PUBLICITARIOS,
AGENCIAS Y ANUNCIANTES

LOS DATOS MAS IMPORTANTES Y LAS TARIFAS DE:
Diarios * Semanarios * Revistas * Anuarios * Radio
T. V. * Cinematógrafos

LAS REFERENCIAS DE:

Empresas de Publicidad * Agentes de Publicidad
Especialistas * Servicios Técnicos

Empresas Artículos Propaganda * Publicidad Exterior
Artes Gráficas

Y, UN DIRECTORIO DE EMPRESAS DE PUBLICIDAD Y
DIARIOS EXTRANJEROS

DIRECTOR GENERAL - FRANCISCO CENTENO RODRIGUEZ

Dirección - Administración - Publicidad

Avda. José Antonio, 57

Teléfonos 2-47-23-71 - 2-47-21-31 - MADRID 13

TEMES CONCILIARS

El cristià davant l'Israelita

Dia 28 d'octubre de 1965 la Santedat del Papa Pau VI firmava la Declaració del Concili Vaticà II sobre les relacions de l'Església amb les religions no cristianes, que tenia el noble intent de unificar sempre més els pobles entre sí mateixos.

Passant a parlar del poble d'Israel o de la religió jueva afirma categòricament: «L'Església de Crist reconeix que el començament de la seva fe i de la seva elecció es troben en els patriarques, en Moisès i en els profetes, segons el misteri salvífic de Déu... L'Església no pot oblidar que ha rebut la Revelació de l'Antic Testament per medi d'aquell poble, amb el qual Déu, amb sa inefable misericòrdia, se dignà establir l'antiga Aliança, ni tampoc pot oblidar que es nodreix de l'arrel de la bona olivera en la qual ha estat empeltada. (Rom. II, 17-24). Creu, per tant, l'Església que Crist, la nostra Pau, va reconciliar per medi de la creu els jueus i els gentils i que de tots dos en va fe runa sola cosa en Sí mateix. (Eph. 2, 14-16)».

Responsabilitat en la mort de Jesús

Sobre aquest punt el Concili usa aquestes paraules: Encara que les autoritats dels jueus amb sos seguidors reclamaren la mort de Crist (dient a Pilat: Crucifica'l, crucifica'l. Joh. 19,6), amb tot lo que es va fer en la seva passió no pot ser imputat ni indistintament a tots els jueus que aleshores vivien, ni als jueus d'avui.

Ens avisa el Concili de que no hem de penjar damunt l'esquena de tots lo que va esser culpa d'alguns, encara que aquests fossin tan significats com el Sanedrí i les classes rectores del poble, el Rei Herodes que ben redevé l'haguera pogut alliberar, i sobretot el Governador romà Ponç Pilat, repre-

sentant de tot l'Imperi Romà. Precisament aquest últim ja ens dóna la clau de la solució, puix que si avui ningú fa responsables a tot l'Imperi i menys encara a tots els romans passats i presents de la mort de Jesús, tampoc hi hem de fer a tots els jueus, ni molt menys els d'avui que amb aquella mort no hi tenen la més mínima culpabilitat.

Endemés, els mateixos fills d'Israel, sentint en certa manera el pes d'aquella injusta sentència del poble i del Sanedrí, en temps més recents, l'any de 1933, volgueren llevar-se de damunt tota responsabilitat que poguessin tenir. Per això, com diu Ricciotti en la seva Vida de Jesucrist, no existint avui el Sanedrí que fa denou segles condemnà Jesús i expressà el vot de que la seva sang caigués sobre els seus fills, instituïren a Jerusalem un tribunal oficiós, format per cinc israelites insignes perquè examinàs de nou l'antiga sentència del Sanedrí. El veredicta pronunciat per aquest tribunal, amb quatre vots a favor i un en contra, va esser que l'antiga sentència del Sanedrí havia d'esser retractada, puix que *l'innocència de l'inculpat estava demostrada, i la seva condemnaió va esser un dels errors més terribles que mai els homes hagin comès, error la reparació del qual honraria la raça hebrea*. Gest noble que honra el poble d'Israel.

Ni tampoc s'ha d'invocar la frase imprecatorià que en mig de la fúria digué la turba avalotada: «Caigui la seva sang damunt nosaltres i els nostres fills» (Mat. 27. 25) que vol dir: «D'això ens feim responsables noltros i els nostres fills». Tot va quedar ben pagat amb la guerra d'extermini de l'any 70 en què moriren de fam o d'espasa ells i els seus fills. Seria per tant idea ben equivocada el creure que en força d'aquesta expressió han caigut damunt aquest poble les tristes calamitats que registra la història.

Més equivocada i d'una ignorància supina seria considerar com una conseqüència de la mort de Jesús el fet de la *diàspora* o dispersió d'Israel per distintes nacions del món. La dispersió és molt més antiga. Ja en el segle III abans de Crist es traduí la Bíblia al grec per la gran colònia que vivia fora de Palestina, i al dia de Pentecostés, quan visiblement baixà l'Esperit Sant damunt els deixebles, aquests inspirats pel mateix Esperit parlaren totes les llengües que a l'hora es parlaven al món, i de totes aquestes regions i parles diferents hi havia allà jueus arribats a Jerusalem (Act. 2, 5).

Un poble deïcida?

Vet ací una expressió desgraciada. Es cert que en la passió de Jesús, va patir i morir tot un Déu, i per això aquella mort *objectivament* o en sí mateixa, va esser la mort del Fill de Déu, el qual morí en la natura humana. Això es dedueix del principi filosòfic «les accions i les obres s'atribueixen no als membres que les fan sinó a la persona que els posseeix». En Jesús no hi havia més que una persona, que era divina: el Verb. A Ell per tant s'atribuïa tot lo que feia o patia la seva humana natura: parlar, patir, morir. D'ací que aquella mort violenta fos en sí un vertader *deïcidi*.

Als jueus, però, que tengueren de Déu un concepte tan elevat, sobretot després del captiveri de Babilònia, sempre se'ls hi feu costa amunt que Jesucrist fos juntament Déu i home. Es el mateix sant Agustí el que ens diu que els jueus *tenien a Jesús com un home*, i afegeix: Es ver que els profetes predicaren de Crist; però ni els mateixos heretges acaben de veure la divinitat de Crist ni en els profetes, ni en els mateixos evangelis. ¿Com l'hi han de veure els jueus, sobretot mentres encara porten el vel damunt el seu cor? D'ací que per grans que fossin els miracles que Jesús feia davant els seus ulls, sempre s'exclamaven: Un *gran profeta* (no un Déu!) ha aparegut entre nosaltres. No sabien concebre que Déu pogués prendre forma humana. Per això quan el condemnaren a mort, *pensaven* que sols mataven un gran profeta.

No deïm això perquè sí. El mateix Bon Jesús, desde la creu pregava al Pare que els perdonàs tot dient: *Pare, perdonau-los perquè no saben lo que fan* (Lc. 23, 34). I el mateix sant Pau corrobora la mateixa sentència divina quan diu: Cap dels prínceps d'aquest món (és a dir les autoritats que intervingueren en el procés de Jesús) conegué el misteri de Crist; perquè si l'haguessen conegut, mai haurien crucificat el Senyor de la glòria (I Cor. 2, 8). Així resulta que encara que injustament condemnaren Jesús a la mort de creu, *subjectivament*, o sia dins el seu cap, pensaven que només mataven un home. Per tant per part dels jueus no hi havia *deicidi*, sinó *homicidi* d'un innocent.

Els apòstols evitaren aquesta paraula *deicidi*, i així veim com sant Pere parlant als jueus de Jerusalem s'accontenta de dir-los: Vosaltres vàreu negar el Sant i el Just i vàreu demanar que se us concedís un homicida, mentres que vàreu donar mort, a *l'autor de la vida* (Act. 3, 14). El primer que va usar la paraula *deicida*, aplicat al poble jueu va esser sant Hilari en el segle IV, traducció del greg *theoktónos*, usat també per sant Gregori Naciàncé del mateix segle. Avui, però, després de la discussió del Concili Vaticà II i de les explicacions d'exegetes tan significats com el Cardenal Bea, el terme *deicida* com aplicat al poble israelita ha d'esser evitat. La Declaració del mateix Concili ni tan sols el vol citar. S'accontenta en dir generalment: No s'ha d'assenyalar els jueus com a reprovats per Déu i com a maleïts. Sobretot no s'ha d'ensenyar que això es dedueix de les santes Escripures.

El nostre comportament

Quin hagi d'esser el nostre comportament davant el poble israelita i els seus descendents queda ben definit sia en l'actuació de Jesús sia en les paraules i ensenyaments de sant Pau.

Davant le desgràcies i els càstigs que havien de venir damunt el seu poble Jesús plorà a llàgrima viva. «Quan van veure la ciutat, diu sant Lluç, va plorar per ella» (Lc. 19, 41). Jesús se sentia lligat amb el seu poble,

amb la seva pàtria, d'una història tan meravellosa. D'ella, per medi de Maria, havia rebut aquell cos que vestia, aquella llengua que parlava, la cultura que tenia. Per això la seva desgràcia, encara que merescuda, no posà en la seva boca cap d'aquelles expressions que tot sovint trobam a Jeremias o Ezequiel, de sarcasme o de cruel ironia. Res d'això. Del seu Cor, tot ple de caritat i comprensió no en surt més que un plant desfet, signe de pena i compassió. Pena perquè Israel no ha sabut creure en el seu messianisme purament religiós, sense cap mixtura de política antiromana; pena perquè Israel no ha sabut conèixer el dia en que Déu per medi d'un Messias humil venia a visitar i redimir el seu poble escollit, i pena pel càstig que damunt ell vindria, càstig que cauria implacable damunt tants d'humils, damunt tants d'innocents que no tendrien part en aquella culpa.

Ara bé. Si Jesús davant la infidelitat i davant els càstigs que aquesta va ocasionar no fa sinó plorar i gemegar, el cristià, que ha d'imitar els exemples del Mestre, no pot alegrar-se davant les desventures que en el curs de la història han caigut, a vegades ben injustament, damunt el poble jueu.

No parla d'una manera distinta del Mestre el seu apòstol sant Pau que, encara que moltes vegades va ésser destorbat en la seva predicació pels que ell deia falsos germans (2 Cor. II, 26), amb tot davant la seva incredulitat s'expressava així. Dic la veritat en Crist i no ment i la meva consciència, me'n dóna testimoni en l'Esperit Sant: tenc una gran tristesa i un dolor incessant al cor. Perquè jo mateix desitjaria ser anatema, separat de Crist, pels meus germans, pels del meu llinatge segons la carn, ells que són israelites, a qui pertanyen la filiació, la glòria, les aliances, la legislació, el culte, les promeses i també els patriarques, *i dels quals descendeix el Crist segons la carn*, que és per damunt de tota cosa, Déu beneït pels segles. (Rom. 9, 1 ss.). Tot el període està amarant de simpatia i d'amor en vers del poble escollit. Simpatia i amor que es funden en la gran distinció del poble d'Israel que té uns privilegis singularíssims, sobretot: que d'ell descendeix el Crist segons la carn, en qui han estat beneïdes totes les generacions.

Reflexió final

Estant així les coses. Si davant l'Israel infeel Jesús plora de pena i compassió, i Sant Pau té sentiments de fonda tristesa, ¿quins hauran d'ésser els sentiments dels cristians no ja davant els jueus infeeds, sino davant aquells que a més de pertènixer a aquest poble d'Israel segons la carn tenen també la fe en Jesucrist, Déu beneït pels segles?

No altres que els d'una enveja santa i d'una major consideració, puix són els fills dels mateixos patriarques que Déu temps enrera s'escollí, i germans de Jesús, Maria i els Apòstols, que en els plans de Déu formaren aquell residuu, aquella arrel santa que donà per florida l'Església a que nos altres perteneixem.

Després de tot això i després de la terminant Declaració del Concili ja és ben hora d'acabar d'una vegada amb aquesta espècie d'antisemitisme cristià, tan real com inconscient, que encara se troba a certes bandes i que acusa una mentalitat arcaica i ben passada de moda i que ara més que mai serà anticristiana i anticonciliar.

Ja fa vint segles que a tots els cristians escrivia sant Pau als de Galàcia: *Tots sou fills de Déu per la fe en Crist Jesús*, ja que tots els que heu estat bautisats en Crist, *heu estat revestits de Crist*. No hi ha jueu ni grec, no hi ha esclau ni lliure, no hi ha home ni dona: *sou un sol en Crist Jesús*. I si sou de Crist sou, doncs, descendència d'Abraham, hereus segons la promesa (Gal. 3, 26 ss.).

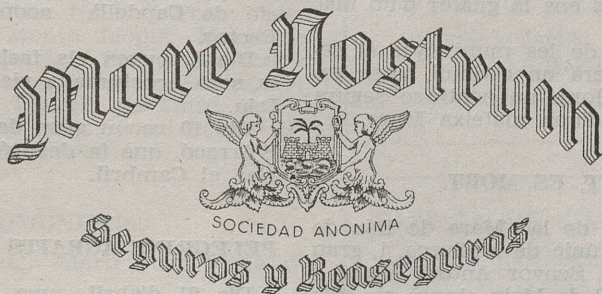
† Miquel Ollers, M. SS. CC.

Electrofil

AISLANTES — CONDUCTORES — TERMOELECTRICIDAD

Bartolomé Ferrá, 4 — Teléfono 1 42 55

PALMA DE MALLORCA

SEGUROS QUE PRACTICA

VIDA, ROBO, GANADO, INCENDIOS, CRISTALES, COSECHAS, PEDRISCO, INDIVIDUAL, ENFERMEDAD, TRANSPORTES (Aéreos, marítimos, y terrestres) CINEMATOGRAFIA, RESPONSABILIDAD CIVIL, PERDIDA DE BENEFICIOS Y COMBINADO DE INCENDIO Y ROBO

Sucursales, Delegaciones o Agencias en todas las poblaciones de España

Dirección general: Vía Roma, 45 — Teléfono 12803 (seis líneas)

PALMA DE MALLORCA

INFORMACIÓ DEL SANTUARI

(Del 15 d'Abril
al 15 de Maig)

«MES DE MARIA»

El tradicional «Mes de Maria» té a la nostra Basílica la seva màxima expressió. L'Escolania canta com mai a la Verge les cançons més belles del seu vast repertori.

Són moltes les persones que els hora-baixes pugen des dels pobles expressament per viure aquí l'espiritualitat d'aquest exercici marià que amb les veus dels blavets ens fa gaudir d'un tast de cel.

A la baixada de les muntanyes el record de Lluc serà un estímul, unes ganes d'ésser millors, un sentir-se segurs i confiats, fills d'una mateixa Mare.

ANTONI MULET, ES MORT.

Devot fervent de la Mare de Déu de Lluc, enamorat únic de Mallorca, i, gran amic nostre, el Senyor Antoni Mulet i Gomila, el dia 8 de Maig «tancà els ulls a la terra i els obrí a la llum del cel».

Tots els lectors ja coneixen els vincles profunds que l'unien a Lluc. Coneixen les seves preuades deixes al Museu, les seves visites al Santuari, les seves atencions i escrits que amb cor entusiasta i mà tremolosa dedicava a Lluc.

Per ell es diu a la Basílica un trentenari de Misses, i, per ell també les intencions d'aquest rosari de Maig a la nostra Moreneta. Vulgueu també, vosaltres, pregar per ell.

El recordatori que hem rebut és senzill i significatiu. El vers de Joan Alcover cobra en la boca d'Antoni Mulet una amplària infinita:

«Amics: La pàtria és gran, és bella...»

VISITES

El dia 23 d'Abril els esposos Sebastià Sanxo Nebot i Margalida Lladó Bonet, de Palma, vénen per celebrar les seves noces de plata. Tenen una Missa a les 12 i una Salve i Tedeum en acció de gràcies.

Un grup de la «Legió de Maria», dels Carmelites de Santa Catalina (Palma), pugen el dia 24 per oferir-se a la Verge i deixen com a presentalla una bandereta.

Dia 26, visiten el Santuari els alumnes de l'Institut Laboral, de Felanitx.

Un grup de quaranta allotes que han fet els Exercicis Espirituals a So'n Bono, ve a Lluc per rebre la benedició de la Mare de Déu sobre els seus propòsits. Són totes elles catalanes. Les acompanya el director de la tanda, Mn. Joan Lladó, de Vic.

Dia 1 de Maig rebem la tradicional i alegre visita de la Casa Regional Catalana. Després de la Missa la «Pubilla» inicia el primer ball de la sardana. Tot el dia la Coblà i els rotllos de dansadors omplen la plaça de joiosa festa. L'animació contagia els mallorquins i són molts els que s'uneixen al pas de la ritual i corpreneadora sardana.

El mateix dia arriben els Obrers Catòlics, de Santa Margalida.

Dia 2 de Maig arriba una peregrinació de Capdellà, acompanyats del seu Rector.

Dia 8, pugen els feels de La Real en la seva acostumada visita a la Mare de Déu.

Dia 10 ve un grup de la Parròquia de S'Arracó, que fa després el «Mes de Maria» al Cambril.

PELEGRINS AGRaits

Dia 21 d'abril, una senyora anònima entrega un donatiu pel Seminari de Lluc. Es una quantitat de diners corresponent a una visita mèdica que no va tenir necessitat de realitzar gràcies a la curació per medi de la Mare de Déu.

Dia 3 de Maig, Rosa Serra, de Palma, entrega pel tresor de la Moreneta un anell d'or per agrair-li la curació d'una malaltia.

Dia 4 de Maig, Magdalena Fiol, de Costitx, regala un duro de plata antic per donar gràcies per la salut recobrada.

Eulàlia Maria Joan, d'Eivissa, ve des de l'illa germana per regalar a la Verge de Lluc un vistós vestit típic eivissenc. Es una prova del seu reconeixement per la curació d'una greu malaltia. Es tam-

bé una mostra de la devoció que hi ha a Eivissa a la Mare de Déu de Lluc.

El mateix dia ve l'amo de Son Bernadàs, d'Orient, Francesc Canals Martí. Cada any organitza al bell poblet una festa a la Verge de Lluc. Entrega un donatiu per agrair-li uns favors.

Dia 6, Antònia Guardiola Rotger, de Pons, regala a la Moreneta uns gerros de bronze pel seu Cambril. Ho va prometre si curava d'una operació a les orelles.

Mm. Simone Jolet, una «turista, veïna de Marsella, entrega a la Mare de Déu de Lluc la seva aliança de plata per demostrar la seva admiració pel culte que la Verge reb a Lluc. Es també una allixonadora mostra de la religiositat i esperit d'observació que tenen els nostres germans forasters que ens visiten.

Dia 15, Magdalena Flo Monjo, de Santa Margalida, entrega una cadeneta amb medalla d'or per una promesa feta en una malaltia que va curar gràcies a l'ajuda de la Mare de Déu.

Fan cantar Salves i Tedeums per donar gràcies de favors rebuts:

Rafel Serra Company; Margalida Pasqual; Antoni Picó; Martí Vallespir Cladera; Gabriel Font Soler; Catalina Riutort; Elisabet Gost; Maria Balaguer Vives, de Muro; Pere Niell; C. Pons; Josep Munar; Joan Monjo Llopis; Margalida Alemany, de Calvià; Francesca Ramis; Família Fernández; Salvador Bellinfante; Miquel Ramis Vanrell, de Muro; Jacint Soberats, de Sa Pobla; Jordi Perelló Serra; Sebastiana Mayol.

PRIMERES COMUNIONS

Dia 1 de maig, Martí Cifre Vives, de Pollença.

Dia 2, Antònia Oliver Folguera, d'Alcúdia.

MATRIMONIS

Dia 26 d'abril, Arnau Gayà Matas amb Antònia Matas Bauzà, tots dos de San Joan.

Dia 9 de maig, Jaume Martorell Suau, de Pollença, amb Francisca Sánchez Muñoz, de Sola del Pino (Ciudad Real).

DONATIUS PER AL MONUMENT AL P. JOAQUIM ROSSELLO I FERRA FUNDADOR DELS MISSIONERS DELS SAGRATS CORS

X.X. de Lluc	100,—
Germanes Raymond (Sóller)	100,—
Bonaventura Servera (Palma)	100,—
Bartomeu Melià (Porreres)	100,—
Consuelo Ferry (Palma)	50,—

NOTA. — Poden enviar els donatius directament a la sacristia de la Basílica del Santuari de Lluc, o, bé l'Església dels Sagrats Cors, C. Paz, 3. Palma.

Banderines

SALMA

Escudos, insignias y calcomanías

Eusebio Estada, 150 - 2.º - 1.ª

Teléf. 52633

PALMA DE MALLORCA

FABRICA DE CADENAS, ORO PLATA Y OTROS METALES

Hijos de

Claudio Pomar

Sucesores de la Casa

L. POMAR E HIJOS

Fundada en 1866

Fábrica y Oficinas: Francisco Pizarro, 1001 - B.

Tels. 25651 - 14642. Apartado 107

PALMA DE MALLORCA

Perlas Manacor, S. A.

ALTA FANTASIA - PERLAS - JOYERIA

Pl. Pío XII, 9 - Tel. 1654B

PALMA DE MALLORCA

Telegramas: PERMASA

Casa Central: Pl. Rector Rubí, 8

Tel. 143 (3 líneas)

MANACOR (Mallorca)

CUEVAS DE CAMPANET

MALLORCA

Maravilla subterránea descubierta en 1945
Filigrana de color natural, conservada en
toda su belleza original. Rodeada de ma-
ravillosas vistas panorámicas.

Espléndida iluminación - Guías intérpre-
tes - Servicio de bar.

Abiertas al público todos los días.

Taller Mecánico

Hijos de Jacinto Soberats

Venta Motores y Bombas

Guarch

Mayor, 45 - Teléf. 85

La Puebla

CERERIA BARCELO

Velas litúrgicas, calidades para la
Santa Misa y Exposición del Santísimo

Olmos, 116

Palma de Mallorca

GALLETAS QUELY Y CA'N GUIXA

Sólo fabrican calidad

Hija de Sebastián Falconer

Almacén de Cordelería - Alpargatería

Sindicato, 66 - Teléf. 22067 - Palma

FAJAS REINA

JOSE TOUS FERRER, 1

TEL. 16033 - PALMA

FRIO INDUSTRIAL S.A.

Instalaciones frigoríficas automáticas
Aira acondicionado — Calefacción
Consúltenos y le orientaremos, sin compromiso

Viñaza, 36 - Teléfono 27940 (tres líneas)

PALMA DE MALLORCA

CREDITO BALEAR S.A.

Fundado en el año 1872

PALMA DE MALLORCA

Agencias Urbanas en Palma
y Sucursales en las Baleares y Madrid.
Aprobado por el Banco de España con el n.º 1593

Cordelería

Catalá y Riutort, S. L.

Lonjeta, 14 - Teléf. 21761

Palma de Mallorca

Fábrica de Licores

Antonio Morey

La Bolsa de los Licores

S. José, 15 - Teléf. 69

Binisalem

LES EXPOSICIONS

Cercle de Belles Arts: Josep Manresa

Per primera vegada el pintor Josep Manresa ha exposat al Cercle de Belles Arts una col·lecció de quadres a l'oli; setze en total. El crític desconeixia per complet l'obra d'aquest artista pintor; ara bé, una vegada dins la sala d'exposicions, no ens varen ser desconeguts ni els tons, ni les pinzellades, ni els tocs d'espàtula d'aquesta manera de pintar. Dins les teles de Josep Manresa hi ha joventut i s'hi sembla besllumar un intent d'oblidar

Oli de Josep Manresa.

certes superposicions de grosses capes de pintura que, quan no són fetes amb nitidesa i maestria, resten lluminositat a l'obra. Comprenem que és molt difícil per a un pintor jove renunciar a les maneres fàcils i efectistes d'omplir una tela.

Voldríem tenir una altra ocasió per enjudiciar de bell nou unes altres obres del pintor Manresa. Sincerament ho deim.

Màrius Vives

També a l'esmentat Cercle de Belles Arts ens oferí una col·lecció de dibuixos i un petit nombre d'escultures En Màrius Vives. Els dibuixos són un feel reflex de les seves escultures i formen part primordial del que serà

«Mallorquina».
Bronze de Màrius Vives.

després l'obra escultòrica, intelligent i plena de força. Màrius Vives pot seguir treballant com fins ara ho fa.

Independència i tradició de l'Art Francès

Els salons del Cercle de Belles Arts han estat escenari d'una valuosa i respectable col·lecció de pintures i escultures, predominant les primeres per

damunt les escultures. Un comentari crític d'una exposició tan voluminosa ens resulta difícil i un poc enutjós. Només pretenim deixar-ne constància en aquesta crònica. Ha patrocinat aquesta manifestació d'art l'industrial de Marsella M. Paul Ricard, i hi són representades totes les tendències més o manco afectes a un figuratisme amb diversitat d'escoles. Quatre pintors espanyols prenen part dins aquesta manifestació que se'ns ha donada sota el títol de *Independència i Tradició de l'Art Francès*.

Peggy Farnham a les Galeries Costa

La millor exposició que hem vist enguany ha estat la que ens oferí darrerament les Galeries Costa amb les obres de la pintora Peggy Farnham. Obres d'una sensibilitat extraordinària, més bé, d'una puresa espiritual que donen un clar lirisme als paisatges que ens ha mostrat aquesta pintora. Peggi Farnham gosa traduir amb una claretat i simplicitat els espectacles de la natura.

Algunes notes

- El pintor Nicolau Forteza fou entrevistat per Aina Maria Requejo per a «Acofar», revista farmacèutica. Hem rebut una separata de la revista amb l'entrevista.
- El pintor Blai Garcia ha mort a la vila de Campos.
- L'Ajuntament de Pollença ha convocat el V saló d'Estiu de Pintura 1966. L'exposició serà inaugurada coincidint amb les festes patronals.
- A la sala d'exposicions de l'Associació de la Premsa admirarem l'Exposició Circulant de fotografia «Premi Negtor 1966».
- Amb motiu de la Setmana de Joventut la Delegació Provincial de Joventuts de Balears convocà el III Concurs de Dibuix i Pintura a l'aire lliure. Tingué per escenari la Plaça d'Espanya amb el monument al rei Jaume I.

Pep Bauçà i Pisà

NOTICIARI MALLORQUÍ

VIDA CULTURAL

LLIBRES MALLORQUINS

● **Llunari pagès**, de Jaume Oliver d'Aubocàsser, és un dels llibres més simpàtics i més importants que hem vist publicats darrerament. **Llunari pagès** va guanyar el Premi Mossèn Alcover 1964 de la Ciutat de Palma i ha estat imprès a Felanitx, il·lustrat amb dibuixos de Nicolau Llaneres Manresa i pròleg de Francesc Riera Montserrat.

Llunari pagès és un llibre folklòric, inspirat i escrit entre el costumisme dels nostres millors escriptors renaixentistes i el realisme de més bona llei dels grans prosistes mallorquins d'aquest segle. Parlant del seu autor, ha dit Josep Melià: «Jaume Oliver d'Aubocàsser no té, avui per avui, cap rival en les nostres lletres quant al domini de l'idioma. En la seva prosa, tot hi té aquesta gràcia incontaminada de les coses fresques i pures. Els seus recursos són pràcticament fabulosos. L'idioma se li torna flexible, contundent, harmoniós. Però sobre tot, net. Amb una netedat que fa enveja, tersa, vital, no ja en majoria d'edat sinó a unes altures senzillament increïbles».

● Miquel Bota Totxo, poeta mallorquí guardonat enguany amb el Premi de Poesia «Ciutat de Barcelona», ha publicat el seu llibre de poemes **Cursa de braus**, formant el núm. 4 de la Col·lecció «La Sínia», que patrocina l'Editorial «Daedalus».

Cursa de braus és una veritable novetat dins la nostra literatura mallorquina, pel seu tema. Un recull de poemes taurins era qualque cosa que ningú no hauria somniat. Subratllem, encara, la perfecció acadèmica, la impecable tècnica classicitzant dels versos i les estrofes de Miquel Bota Totxo, que constituïxen una altra novetat en poesia des que vivim una època de desori i confusionisme que es presta a tots els «ismes». Felicitam sincerament l'autor.

● Dins la mateixa Col·lecció «La Sínia» i formant el volum núm. 5, ha estat publicat un altre recull poètic, **Calaloscans**, de Bartomeu Fiol, amb una substanciosa carta-pròleg de Josep Maria Llompart.

Calaloscans, un llibre ben diferent de **Cursa de braus** que acabam de comentar, és una mostra de la lírica esventada i greu que s'usa actualment, i en la qual Bartomeu Fiol exerceix un bon paper. Creim que és, també, un acontejament digne de remarcar dins la nostra vida cultural, encara que en un sentit ben oposat a les **Poesies** de Pere d'A. Penya. Però el complex de la nostra activitat literària, mosaic de múltiple varietat, requereix avui aquesta diversitat de mostres, i ens alegrem que la llengua mallorquina pugui oferir-les a bastament. Això és, precisament, un signe de la seva vitalitat cultural de què és capaç en un temps en que algú la posa tan en dubte. Molt bé per En Bartomeu Fiol!

● **Oracional** és un llibre de 92 pàgines, que du la firma del P. Gabriel Llompart, teàtri, sortit de les premses mallorquines i que arreplega un bell contingut d'oracions, pregàries, himnes, salms i poesies espirituals; uns de caire antic, tradicional o folklòric; altres, deguts a la ploma de prestigiosos escriptors internacionals o vernacles; i altres, en fi, trets dels llibres de catecisme, del missal o del salteri. El mèrit principal d'aquest aplec consisteix en l'hàbil versió duita a terme dels textos estrangers, i en l'ordenació i selecció dels mateixos. És un llibre que, en aquesta hora del Post-concili, Mallorca ha d'agrair al P. Gabriel Llompart, precursor sens dubte d'altres que és ben de desitjar que vinguin a nodrir la nostra bibliografia mallorquina tan escassa d'obres religioses posades al dia. Publicat a cura de l'Editorial Daedalus.

● Per l'Editorial Moll i formant el núm. 87 de la Biblioteca «Les Illes d'Or», ha estat publicat el llibret de les **Poesies populars** de Pere d'A. Penya.

Qualificam aquesta publicació com d'un acontejament ben important en la nostra vida cultural, per la significació mallorquiníssima de Pere d'A. Penya, l'immortal autor de **La Colcada**, i per la gran popularitat de la seva obra literària, que arriba a tots els racons de la nostra terra. Les **Poesies** de Pere d'A. Penya, junt amb els sainets i comèdies mallorquines dels nostres escriptors renaixentistes i els aplecs de **Rondaies** són —podríem dir— els llibres bàsics del nostre redreçament popular, els llibres amb els quals més de mitja Mallorca

pot aprendre a llegir en la nostra llengua.

● El jove i jove poeta Guillem Frontera acaba de publicar el seu segon recull de poesia **El temps feixuc**, llorejat amb el Premi Joan Alcover de la Ciutat de Palma, formant el volum 6è. de la Col·lecció «La Sínia» a càrrec de l'Editorial «Daedalus». Un llibre de llenguatge pur i ric, d'inspiració fresca, de versificació sonora dins la seva llibertat, de temàtica punyent i actual, sembrat d'inquietuds. És un llibre que diu i vol dir coses, en el qual l'autor sosté sempre una batalla per desistir-se de retòriques i dir secrets vitals, angoixes que amb el temps deurà superar, mes a les quals és ara fidel i ple de sinceritat. Hi hem de destacar, finalment, a més de la sorpresa viva i llampant, les seves imatges brillants i riques. Guillem Frontera és un poeta de recursos fabulosos, la vena del qual desitjам que no s'estronqui, en bé de la nostra cultura i la nostra llengua.

● La biografia també ha donat una bella mostra de les activitats dels nostres escriptors en un fullet que Gabriel Cortès ens acaba d'oferir: **Tomàs Forteza, el poeta i el filòleg**. Es tracta d'un treball llegit en l'acte de proclamació de fill adoptiu de Santa Maria del Camí el 5 de setembre de l'any passat.

Aquest treball de Gabriel Cortès, a més del seu especial interès biogràfic escorcollat en documents i notícies personals de primera mà, resplendeix per la frescor i la vivor del seu llenguatge, en el qual és un mestre consumat el nostre amic biògraf. És un treball escrit amb diligència i amor, amb competència i amb gust. Un llibret per les pàgines del qual s'escolen moltes coses entranyables, hi desfilen molts de noms benvolguts, hi són apuntats molts d'aconteixements d'un passat que avui és ja història.

Imprès a Sóller als Obradors de Ca'n Marqués, du un retrat del biografat en paper couché.

● També dins aquest gènere biogràfic hem d'esmentar el notable estudi de Francesc de B. Moll publicat a Barcelona dins la miscel·lània **Homenatge a Jaume Vicens i Vives**, baix del títol **Bernhard Schädel i els inicis de la lingüística catalana**. En aquest estudi, Francesc de B. Moll transcriu un bon nombre de cartes en alemany d'aquest gran filòleg adreçades a l'il·lustre iniciador del nostre gran **Diccionari**, mossèn Anto-

ni Maria Alcover, de les quals cartes es fa un resum o comentari en l'estudi citat.

Es, aquest treball del nostre competent amic Moll, un consciencios estudi que ens dona notícies científiques d'aquelles notables campanyes filològiques de mossèn Alcover, que varen tenir no sols una transcendència i repercusió internacionals, sinó que fins varen fer de les coses i la llengua catalana una profunda vivència incorporada al marc de les vivències científiques del món sencer.

● Miquel Bota Totxo és sempre notícia enguany. Després del seu guardó als Premis Ciutat de Barcelona, i de la publicació dels seus dos llibres de poesia **Cursa de braus i A ritme d'hores madures**, acaba de publicar també un estudi monogràfic en castellà, **Leyendas y tradiciones de Pollensa** sota els auspicis de «Ediciones Cort» dins la seva col·lecció «Temas mallorquines». Un llibret vertaderament interessant, ben il·lustrat amb fotografies, documentat, i escrit amb mà hàbil i experta.

● De l'Editorial Barcino de Barcelona ens arriba el volum 209 de la seva Col·lecció Popular, sota el títol de **Lectures escol·lides: Textos literaris, amb comentaris gramaticals** (2on. recull) a cura de Joan Triadú i Eduard Artells. Hi figuren textos de dos escriptors mallorquins, Miquel dels S. Oliver i Llorenç Ribera, amb un esbós biogràfic de cada un d'ells. Del primer en publica el seu estudi **En Pons i Gallarza**, i del segon, el primer capítol del llibre **La minyonia d'un infant orat**.

● També de la mateixa editorial i formant el volum 210 de l'esmentada col·lecció, s'ha publicat l'estudi **Els corrents ideològics de la Renaixença Catalana**, d'A. Rovira i Virgili.

Dins aquest estudi dens i penetrant, hi trobam alguns capítols que fan referència a Mallorca o a noms mallorquins. Un d'ells és el que dedica a **La unitat de la llengua: Marià Aguiló**, de qui fa un degut elogi, estudiant-ne els trets i les característiques principals, i del qual en parla com del qui va portar «a la Renaixença aquesta idea profunda i fecunda: la unitat de la terra per la unitat del verb». Hi és curiós d'observar i comprovar com —mentre l'atrevida ignorància d'avui acusa, a Mallorca, els nostres escriptors de «catalanitzants»— ja des d'ençà, des dels principis del Renaixement en el segle passat, Mallorca se sentí tan compenetrada amb Catalunya, que es

pot dir que gràcies a Mallorca i al bon sentit dels seus escriptors com Marian Aguiló, la llengua ha conservat la seva unitat. Un altre capítol que ens interessa remarcar és el que dedica a **L'Escola clàssica mallorquina** amb el consegüent estudi dels nostres homes més representatius, Costa, Alcover, Oliver, Alomar, etc.

● Finalment ens arriba de l'Editorial Barcino el volum 12 de la «Col·lecció Tramuntana» sota el títol, **Lectures escol·lides rosselloneses**, seleccionades i anotades per Pere Verdager. Llibre aquest, interessantíssim, tant per la llista d'escriptors del Rosselló, poetes i prosistes, que hi són encabits, com pels temes rossellonesos tractats per altres escriptors catalans. Cada nom és estudiat prèviament en un esbós biogràfic, i al peu de cada text figura un vocabulari dels mots dialectals del Rosselló que necessiten una definició per als lectors corrents. Entre aquests textos ens plau de remarcar un treball de Juli Delpont titulat **Els germans de Mallorca** i que és la visió que tenen els rossellonesos de la nostra Illa, que donà nom al Regne de Mallorca, del qual formava part el Rosselló.

● Lluís Ripoll prepara una curiosa i interessant reedició en facsimil del **Panorama óptico-histórico-artístico de las Islas Baleares** que en 1880 publicà Antoni Furió.

● Una nova col·lecció literària s'anuncia per a aviat, sota el nom de «Pedra Viva», i dirigida per Pere M. Pavia i Francesc Barceló, la qual es proposa publicar llibres de gran luxe i il·lustrats amb aiguaforts. De moment anuncia com a volums en projecte, poemes de Guillem F. H. d'Efak, Josep Maria Llompart, Jaume Vidal Alcover i Francesc Barceló Fortuny.

● L'editor Rafael Dalmau, de Barcelona, anuncia la publicació d'**Els castells catalans**, estudi a càrrec de nombrosos i competents escriptors, i en el qual no hi faltaran els castells de Mallorca, estudiats per Lluís Ripoll i Josep Mascaró Pasarius.

LA NOVEL·LA

● Es agradable, des d'aquest mirador de la vida cultural mallorquina, veure arribar sovint, veles desplegadas, les naus del pensament i el somni, ben estibades de mercaderia espiritual de tots els móns i les cultures, bellament ves-

tida i endreçada amb la nostra llengua. Salutem avui l'arribada de tres novel·les estrangeres magistralment traduïdes i publicades sota els auspicis de les «Editions Proa» dins la seva «Biblioteca A tot vent».

● **La Nàusea** de Jean-Paul Sartre, publicada ara en traducció de Ramon Xuriguera, és saludada com un fet major de les nostres lletres. Un llibre en el qual les persones ben formades podran conèixer el riquíssim món del pensament d'aquesta gegantina figura universal que és J. P. Sartre que a través d'aquesta novel·la —la seva gran novel·la bàsica— conèixerà un protagonista meditatiu reduït al fàstic davant del seu descobriment de la inutilitat de tot. L'heroi —com diu molt encertadament el traductor en el seu pròleg— «es un esser decebut que viu en l'angoixa de l'existir». Angoixa que no el priva —i seguim el dit prologuista —de ser lliure ni sentin-se responsable. Drama, la dimensió del qual apareixerà més completa al lector que posseeixi una formació filosòfica.

● **El procés** és la primera novel·la de l'autor polac Franz Kafka, que morí en 1924, traduïda i publicada a Espanya. La seva versió és deguda a Gabriel Ferrater.

Franz Kafka és, biogràficament, un cas extranyament singular i insòlit si no sabéssim que els escriptors són molt sovint fruit d'unes circumstàncies difícils i indicibles. Kafka era jueu que conegué la duresa de les persecucions racials, un món hostil, que el va fer víctima d'una salut precària i el dugué a morir tuberculós. El seu món espiritual es configurà entre diverses cultures: l'eslava, la germànica i l'hebrea. Va ser la seva, una vida mediocre i anònima, fracassat en tots els aspectes fins com escriptor. Conegué la soledat i la misèria. De tot aquest ambient de coses va sorgir la seva literatura amb pensament, amb idees, amb estil i estètica. Una novel·la que els bons lectors degustaran per la seva riquesa de contingut i originalitat d'esperit.

● **Desdejuni a can Tiffany** de Truman Capote, nord-americà, s'acaba de publicar en traducció de Ramon Folch i Camarasa, amb un extens estudi preliminar d'Arnau Puig.

Truman Capote és un dels autors més llegits avui a Nord-Amèrica, els seus llibres figuren entre els més originals i més ben escrits, i pel que fa a

aquesta novel·la, l'autor hi abandona temes i estil concreats fins aleshores —amb predomini del sobrenatural, el somni o l'elegia— per llançar-se pels camins de l'anècdota i de l'humor.

● La novel·la policíaca i truculenta està representada avui en la traducció d'una obra de Ian Fleming, **Sabotatge**, publicada dins la col·lecció «Enjòlit», amb traducció de Xavier Romeu. Traducció pulcra, nítida, que ens acosta noblement a l'original, que els lectors d'aquests temes agrairan i compartiran amb gust.

L'ASSAIG

● Plau donar compte de la publicació dins la col·lecció «La Mirada» d'una obra d'assaig del notable escriptor català Domènec Guansé sota el títol **Abans d'ara**. Aquest llibre és un recull de retrats literaris, precedits d'un pròleg, i en els quals desfilen figures tan importants, magistralment descrites, com les de Joaquim Ruyra, Pere Coromines, Josep Pou i Pagès, Jaume Bofill i Mates, Josep Carner, A. Rovira i Virgili, Lluís Nicolau d'Oliver, J. M. López Picó, Carles Riba, Marià Manent, Carles Soldevila, Carles Capdevila, Tomàs Garcès, Angel Ferran, Ventura Gassol, J. E. Martínez Ferrando, Agustí Esclasans, Just Cabot, C. A. Jordana, Miquel Llor, Feliu Elias, J. V. Foix, Josep M. Junoy, Josep M. de Sagarra, Josep Pla, Joan Puig i Ferrer, Prudenci Bertrana, Joan Oliver, Francesc Trabal, Armand Obiols, Xavier Benguerel, i Rafael Tasis. Poetes, novel·listes, dramaturgs, assagistes, més de mig món de la vida literària de Catalunya reviu i cobra relleu en aquest llibre escrit amb mà mestre, amb àgil estil i tremp de bon crític.

● Carles Muñoz Espinalt ha tret un llibre titulat **Guanyar-se la vida**, publicat dins la col·lecció «Monitor» a cura de l'Ed. Aymà, que feia bona falta dins la nostra literatura actual. La mateixa editorial promet de publicar-ne d'altres dins la mateixa tònica estimulants i orientadors dels nostres joves i pedagogs. Llibres molt útils, que fan molta falta i bon servei a les nostres famílies, al nostre jovent, a tots els nostres educadors. Observacions psicològiques, temes palpitants, tot un cabal de bons coneixements entorn del nostre pa de cada dia i la manera de guanyar-nos-el, tant en el sentit més material com en les línies més espirituals. Llibre que re-

comanam als pares i mares de família, als mestres d'escola, als sacerdots, als confessors, als joves que pensen en triar la seva manera de viure.

LA POESIA

● Cal repicar amb la campana grossa de les nostres catedrals l'aparició d'un novíssim llibre de poesia de Josep Carner que, enllà dels seus vuitanta anys ens ofereix ara **El tomb de l'any** formant el volum 53 d'«Els Llibres de l'Ossa Menor» encabits darrerament dins les Edicions Proa, de Barcelona.

El poeta Albert Manent, amb ploma de perit en l'art de la poesia, prologa delicadament aquest recull. El seu estudi preliminar és abundant en detalls i observacions, precís i rigorós en les dades, encertat en els seus judicis, bé que sempre dins un to més aviat apologetic, encara que sia una apologia de la més bona llei.

Quant a l'obra poètica presentada en aquest llibre, diguem tot seguit que és de la més alta qualitat, la quinta essència que els anys i la vida de Josep Carner ens poden oferir, un fruit exquisit i regalimant de la seva ànima que al tombant de la seva ja llarga experiència ha pogut exprèmer entre dolors i desil·lusió que tanmateix no han pogut llevar-li mai la infinita il·lusió de la poesia. L'idili, el sonet, la cançó, el madrigal, la música, la imatge, el somni, la pura fantasia, el rosec més greu de l'enyorança es donen cita en aquestes pàgines que els lectors llegiran amb devoció i agraiment vers el més alt poeta de Catalunya que ha fet de la seva terra i la seva llengua un culte i un altar dins el seu cor.

CONFERENCIES I RECITALS

● A les Galeries d'Art Grifé & Escoda, va tenir lloc el 22 de març passat, dins el marc de l'Aula de Poesia, una docta conferència del jove poeta Francesc Barceló, que versà sobre els poetes noucentistes catalans Guerau de Liost i Josep Carner amb lectura de poemes a càrrec de Miquel Gayà, Llorenç Moyà i Pere Miró.

● El 31 de març disertà al Cercle Mallorquí don Jeroni Juan sobre el tema de la Miniatura a Mallorca en els segles XIV i XV, conferència que il·lustrà

NOTICIARI MALLORQUÍ

amb projeccions molt adequades i interessants.

● I encara a l'Aula de Poesia de les esmentades Galeries Grifé & Escoda disertà també Josep Maria Llompart el 5 d'abril sobre el tema de l'Escola Mallorquina, centrant el seu estudi entorn dels poetes Maria Antònia Salvà, Llorenç Ribet i Miquel Ferrà. Il·lustraren la conferència amb lectura de poemes els poetes Llorenç Moyà i Miquel Gaya.

GUIA DEL LECTOR

● Com de costum, i per a guia dels lectors mallorquins que s'agraden de llegir en la nostra llengua, oferim un breu resum de llibres que podem recomenar.

● **L'amor conjugal: Pastoral i diàleg** és un llibre de monsenyor E. J. De Smedt, bisbe de Bruges, traduït per Josep Vallverdú Aixelà i publicat per l'Editorial Herder de Barcelona. Extracte de l'índex: **La família en perill, Els fonaments de l'amor conjugal, L'absència de la mare a la llar, L'amor veritable, Trobament de Déu i la llar, El contagi de la felicitat, Sortir de la torre de marfil.**

Aquesta obra és fruit d'un llarg diàleg de l'autor amb un bon nombre dels seus diocesans. No és, doncs, un llibre de teories, sinó —i això constitueix la seva novetat— un llibre de vivències reals, de fets profundament viscuts a través dels quals monsenyor De Smedt veu i observa els mals i els problemes del món i de la família, proposant solucions i remeis que el lector podrà aprofitar.

● **Jesús jo sóc vostre.** Primer llibre de vida cristiana per als infants. És un llibret traduït per R. Blasi i Rabassa sobre un text alemany preparat pel Vicari General d'Aquisgrán, i presentat per l'Editorial Herder. Llibret molt suggeritiu pels seus dibuixos i colors, és molt recomenat per introduir els infants en les primeres passes de la vida espiritual; compost amb fragments de l'Evangelí, del catecisme, invocacions a la Verge i als sants, etc. Un llibre avançat per la seva presentació i pel seu to, farà molt de bé en els nostres ambients religiosos i culturals.

● **Déu ens estima.** Segon llibre de vida cristiana, és com una continuació del precedent **Jesús jo sóc vostre**, presentat pel mateix traductor i per la mateixa editorial.

● Llibret també dedicat als infants, farà molt de bé principalment per la mane-

ra d'enfocar la religió fonamentada en l'amor que Déu té als homes com a Pare que fins ens ha dat el seu Fill diví.

● **Qüestions de vida cristiana**, núm. 30. Aquesta gran revista d'espiritualitat, publicada per l'Abadia de Montserrat, sota els auspicis de l'Editorial Estela de Barcelona, no hauria de faltar a cap casa de catòlics conscients mallorquins. ¿Què podem pensar d'un laic i d'un sacerdot mallorquí que no es preocupin de llegir i formar-se en la nostra literatura religiosa?

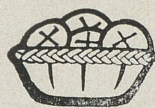
Alguns dels temes tractats en aquest número: **Prova de Déu i creença en Déu**, per Etienne Borne; **Antropologia i concepció de Déu**, per Albert Tomàs; **Imatges de l'home**, per Josep Ferrater Mora; **La polèmica entorn a Robinson**, per A. Alvarez Bolado S. J.; **Vaticà II, Balanç i perspectives**, per Yves Congar; **Abolició de les excomunionis entre Roma i Constantinoble**, per Eleuterio Fortino; **Fe i cristiandat**, per Casimir Martí; a més de les seves habituals seccions de **Signes del temps i Recensions**.

● **Dinamisme conciliar i reaccions anticoncili.** Baix d'aquest títol ha sortit el volum núm. 30 de la revista «Crítèrion» que editen els Pares Caputxins de Sarrià. Una altre revista d'imprescindible lectura per als catòlics mallorquins, seglars i sacerdots. Temes candents i apassionants, entorn del Concili i les reaccions observades en contra. Publica els següents treballs: **Poble entre pobles**, per J. Desumbila; **Missió del laic en l'ordre temporal**, per J. Dalmau; **L'esperit de croada**, per J. Maragall; **Una campanya anticonciliar en estat pur**, per J. M. Piñol; i la seva extensa secció bibliogràfica.

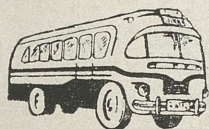
● Joaquim Ruyra, el gran escriptor i novel·lista català, tan admirat i amic de la nostra poetessa mallorquina Maria Antònia Salvà, l'admirable autor de **Pinya de rosa**, de les **Marines i boscatges** i tantes d'altres obres, ha estat estudiat en un llibre biogràfic degut a la ploma del prestigiós escriptor i poeta barceloní Osvald Cardona, i publicat per l'Editorial Barcino. Tant com el literat i el gran home públic, el lector hi podrà veure el profund creient i cristià que si pogué veure en vida els seus èxits literaris, també va saber els seus infortunis personals i la prova dura de la persecució religiosa a Barcelona l'any 1936. És un llibre que els lectors cultes agrairan i llegiran amb interès.

Tienda Panadería Lluc

- El peregrino podrá encontrar toda clase de comestibles.
- Bocadillos para excursiones variadísimos.
 - Pan y toda variedad de pastas mallorquinas; cocas de verdura, ensaimadas, etc.
 - Una especialidad en embutidos mallorquines.

Tienda horno Lluc - Tel. 6

Servicio de comunicación con el Santuario de Lluc

PALMA - LLUC
(Autocar directo)

Salida a las 17; llegada a las 18'45 (Días laborables)
Salida a las 15; llegada a las 16'45 (Días festivos)

LLUC - PALMA
(Autocar directo)

Salida a las 8'20; llegada a las 10 (Días laborables)
Salida a las 13; llegada a las 14'30 (Días festivos)

PALMA - LLUC
(Tren y autocar)

Los trenes de Palma-Inca de las 9 y de las 15, enlazan con los autocares de Inca-Lluc.

LLUC - INCA

Salida a las 8'20; llegada a las 9'10
Salida a las 17; llegada a las 17'50

INCA - LLUC

Salida a las 10; llegada a las 10'50
Salida a las 17; llegada a las 18'50

Bar Restaurante Lluc y Hostería Font Cuberta

Dos lugares pulcros y económicos al servicio del peregrino.
Cocina especial española y francesa. Espléndidos salones donde se sirve con

PULCRITUD Y ECONOMIA,

TODA CLASE DE COMIDAS, ALMUERZOS, REFRESCOS, ETC.

También se preparan, a petición, comidas para EXCURSIONES, meriendas, etc.

En ambos lugares, servicio de BAR.

Para Bodas y comuniones, servicios especiales.

Nota. — Es conveniente para grandes banquetes de comuniones, bodas, reuniones, etc., avisar con 48 horas de anticipación.

Restaurante Lluc - Tel. 9

El Nuncio y el Obispo de Mallorca empezando la misa.

Desfile del Presbyterium Maior.

Grupo de sacerdotes llevando los copones al altar.